

Arealet omkring sandkassen

Som en del af renovering af Kroengens legepladser, byggede Mikkel den gamle sandkasse om, efter de gamle elementer var blevet gravet op på en arbejdslørdag.

Legeplads-regulativet krævede at de gamle sider af træ skulle skiftes og sandkassen flyttes længere væk fra legehuset, så reglerne blev overholdt.

Den nye sandkasse er således lavet af ubehandlede egetræsbjælker.

Ejetræs bjælker holder rigtigt længe og giver ingen splinter.

Det betød at der rundt om den nye sandkasse var en masse mager jord, fra de mange år med sand i sandkassen, samt al den sand der med tiden var havnet uden for sandkassen.

Og da mange af de oprindelige danske planter vi mangler og som gør at vi har insektmangel, kræver mager jo var det jo oplagt...

Mikkel og jeg spurgte Kroengens bestyrelse om vi måtte lave et forsøg.

Vi ville gerne udnytte den magre jord til at så mange af de oprindelige danske planter og se hvad der skete.

Vi fik lov og såede en mængde forskellige planter, bl.a. et brev frø, blandet af foreningen "Vilde Bier", samt frø vi selv havde samlet eller købt.

Der foruden fik vi også foræret nogle hjemmehørende stauder af REMA i Esbønnerup, som de alligevel var ved at smide ud.

Vi satte nogle stykker omkring sandkassen og resten af planterne fra REMA blev sat i arealet ud for husnr. 25.

Resultatet var en kæmpe succes. Helt fra det tidlige forår og helt til sensommeren spirende det frem med forskellige oprindelige danske blomsterarter, den ene art afløste den anden.

Og bedet var selvfølgelig velbesøgt af rigtig mange forskellige insekter.

I oktober måned slog vi planterne ned og lagde de mange frø ud i vildniset.

Vi håber selvfølgelig at nogle af de oprindelige planter vil spire frem, men vi ved godt at jorden i vildniset er fed. Og da de fleste af disse planter kræver mager jord, må vi se hvor meget af det der lykkes.

Sandet fra den gamle sandkasse blev kørt ud i Vildniset og vi håber derved, at vi har forbedret jorden pletvis og det giver vækstbetingelser for bare lidt af de oprindelige planter.

Den helt store forandring for projektet, bliver dog den dag vi forhåbentlig får den sidste bevilling til Blomsterengen, og kan skrabe muldjorden af og erstatte det med sand/grus og plante de oprindelige planter.

Men forsøget omkring sandkassen gav blod på tanden og vi er endnu mere motiverede og håber inderligt at vores blomstereng snart bliver en realitet.

Genopførelse af gangbro

Vi søgte Friluftsrådet og fik den 8. december 2021 bevilget 50.000, - kr. til etablering af hævet træsti/gangbro hen over et sumpet område i begyndelsen af det areal vi har lejet af Gribskov kommune.

Esrum Kost- og Friskole har i mange år givet lov til, at offentligheden må gå fra Esrum Hovedgade, ned langs skolen for at gå over broen og videre den vej af de offentlige stier.

Formålet med at genetablere/renovere gangbroen var, at forbedre adgangsforholdene til vores offentlige naturområde og forbinde til eksisterende vandrestier.

Den meget høje inflation vi har oplevet i 2021/2022 gjorde, at vi flere gange måtte have kontakt til Savværker og byggemarkeder for at sikre os projektet stadig kunne holdes indenfor budgettet. Det lykkedes Mikkel og Kroengens frivillige at gøre det for 44.947,90 kr., men kun ved at fjerne udgiften til ekstern hjælp.

Men Kroengen klarede det inden for de afsatte 50.000, - kr.

De sidste penge gik, som det sig hør og bør, tilbage til Friluftsrådets pulje.

Det var et benhårdt arbejde først at fjerne den gamle ødelagte bro og dernæst at opføre en ny.

Men som sagt, så blev projekt "Gangbroen" lavet 100 % ved fælles hjælp med en kæmpe indsats fra Kroengens beboere, en enkelt anden Esrum borger og et samarbejdet med Møllegården og Esrum Kost- og Friskole.

Sluttelig skulle regnskabet laves og sendes ind til Friluftsrådet.

Det sørgede Kroengens kasserer og med-formand Jan og Decherie i samarbejde for.

Hvad lærte vi

At samarbejde er godt, givtigt og vi kan løfte i flok.

Stor tak til alle der deltog!

Ansøgning SparNord

I foråret 2022 søgte vi SparNord i Helsingør om en gratis Kassekredit.

Vi ved de støtter lokale projekter og vi håbede på en rentefri kassekredit kunne være deres bidrag til os.

Vi høre ikke fra dem og da projektet skulle i gang endte det med at Mikkel selv lagde pengene ud.

Men vi har bestemt ikke opgivet at spørge dem igen og bede om en gratis kassekredit, når Blomsterengsprojektet skal løbe af stablen.

Besøg på Broughton Grange, Gardens & Arboretum

I juli måned besøgte Mikkel og jeg Broughton Grange, Gardens & Arboretum, Banbury, Oxfordshire i England.

Grunden til at vi besøgte dette sted var at de for 7 år siden anlagde en eng med vilde, oprindelige blomster.

Der er mange steder i England hvor jorden slet ikke så bearbejdet og beriget som i Danmark, og det betyder at de ikke behøver at tilføje en masse sand og grus til jorden for at udmagre den.

Det at vi har opdyrket så meget af Danmarks jord i form af landbrug, skovbrug, privat haver, offentlige grunde med græs/haver, sportsarealer, skoler og institutioner, firma grunde med græs/haver, grøftekanter osv..., gør at der kun er ca. 2 % af den oprindelige natur tilbage i Danmark.

Det betyder også at vi har en fed dansk muld med alt den værdi det har, men vi samtidig er på nippet til at havde fortrængt næsten alle oprindelige planter og skræmmende mange insekter og andet dyreliv.

Tanke

I hele arbejdet med dette projekt, al den viden og forståelser vi langsomt erhverver os, synes jeg at man får en dybere forståelse af naturen og de komplekse sammenhænge. Man tænker og fået øje på en masse nyt.

Hvad der egentlig sker, hvis vi ikke får vendt udviklingen, og i vores effektivitet og desværre også uvidenhed, får udryddet den sidste del i Danmark...det er der faktisk ikke rigtig nogen der ved.

Vi ved ikke hvilke konsekvenser det får hvis meget af det oprindelige dyre og insektliv forsvinder.

Eller hvad der sker på langt sigt med alle de meget komplekse mikroprocesser der er i jorden.

Kommer vi pludselig til at slås med syge planter, som en konsekvens af, at vi har ødelagt den meget komplekse biodiversitet der er i jorden, hvor svampe, insekter i jorden, organismer, processer og bakterier spiller sammen, på en måde som vi stadig ikke forstår?

Vi indfører konstant fremmede planter, tilfører gødning, forædler græsser mm, samt dansk landbrugs og skovbrugs måde at drifte på, vil det betyde vi får ødelagt vigtige elementer/insekter i jorden?

Vil ødelæggelsen af de sindrige processer mellem planternes rødder, de stoffer planterne skal bruge, formuldning, svampe og meget andet, som vi slet, slet ikke forstår nok af, få uanede konsekvenser?

Når det er sagt skal jeg med det samme indrømme, at jeg selv er ivrig haveejer, der elsker at plante alverdens planter og jeg gøder. Ja, med økologiske produkter og hestemøg...men jeg gøder.

Hvad lærte vi

Vi lærte flere ting ved at besøge "Broughton Grange":

1.

Det var nyt at opleve *at man flere steder kan inddrage en ny del af ens grund og uden anden indblanding kan så jorden med oprindelige frø og så spirer det frem og passer sig selv.*

I Danmark skal vi fjerne de øverste ca 10 cm af jorden, og erstatte det med sand/grus så jorden udmagres. Og efter såning hjælpe med at holde uønsket græs og planter nede, indtil de oprindelige planter har ordentlig fat.

Vi troede egentlig at vores situation er meget lig den engelske, men i Danmark er det langt værre.

2.

Så fortalte de os, at de kun slår græsset *én gang årligt* og med en almindelig lille *havetraktor*. *Og det gør de i vintermånederne* når vejret tillader det og fjerner det afslåede græs/blomster/urter.

På den måde sikre de at de ikke forstyrre de nye planter i foråret, og samtidig har de sikret at alle planter har nået at kaste deres frø.

Konklusion: Så lidt indblanding som muligt og fjern det afslåede græs/planter, så det ikke formulder og dermed gøder.

3.

De fortalte også at der *ikke er 2 år der er ens*. Blomsterengen ændrer sig fra år til år, alt efter vejr, vand, vind og sol.

Nogle år har nogle arter overtaget, året efter er det andre arter der har overtaget.

Legrej.dk/Bakkebjerg Naturpleje ved Niels Johansson

I august måned besøgte vi endnu engang Niels, Legrej.dk/ Bakkebjerg Naturpleje Dels investerede vi i en ordentlig le og slibesten, så Mikkel har et ordentligt arbejdsredskab til at vedligeholde vores naturareal.

Og dels lærte vi endnu engang vigtige ting af Niels Johansson.

Hvad lærte vi

Ud over at vi igen lærte mere om det at slå med le og vedligeholde leens skær, så forærede Niels også projektet en plante. Den danske naturs egen sommerfuglebusk, nemlig Hjortetrøst.

Niels havde i egen have mange Hjortetrøst stående og mange så store som buske og planterne vrimlede med liv. Sommerfugle, bier, svirrefluer osv..

Og oplevelsen var helt som at stå ved en sommerfuglebusk (Buddleja), bare med mange flere forskellige arter.

Da vi kom hjem med vores Hjortetrøst, satte den straks i jorden. Den står ud for husnr. 25 ikke langt fra Hylden.

Nu håber vi den skyder igen til foråret og langsomt sår sig selv.

Skovtulipaner, finsk kræge og hyldebær.

Skovtulipaner, finsk kræge og hyldebær er bare nogle af de planter vi har sat i år eller som har spiret for første gang.

Sidste sensommer satte vi nogle Skovtulipaner i det første Vinterhabitat ud for husnr. 16. Der kom ca. 10 tulipaner frem ud af de 15 vi havde sat.

Skovtulipanen (*tulipa sylvestris*) er en botanisk tulipan, dvs. den er vild. Og i flg. naturguide.dk og "Ryges brevkasse", politiken.dk er den i lilje-familien bliver 20-40 cm. Blomsterne er gule, 4-5 cm store og med hver 6 kronblade. Den blomstrer fra slut april (lidt afhængig af varmen) til hen i juni.

Den er mest udbredt på Bornholm og i Sønderjylland, men findes også andre steder i landet.

Skovtulipanen er ikke oprindelig fra Danmark, men har været i landet de seneste ca. 200 år. Og sådan er det med rigtig mange andre planter, så som Kastanjetræet, blommer og mirabeller osv..

Alle planter som vi i dag betragter som hørende til i den danske natur.

Så er der den Finske Kræge. Krægen er den blomme der var i Danmark inden man indførte mirabeller og blommer. Mange kræger er bitre, men der findes enkelte sorter som er søde.

De minder om sveskeblommer, men nok lidt mere kraftige i smagen.

Nu har vi også fået fat i nogle Finske kræger og de er helt oprindelige. Dvs. de er ikke podede. De selvsår.

Vi har sat 2 stk. i Vinterhabitatet/det tætte krat ud for nr. 25.

Nu håber vi på de kommer sig og med tiden giver en masse lækre kræger og begynder at selvså.

Vi har sat en dansk sød kræge, som vi fandt og købte på Fuglebjerggård, men den er ikke rodægte.

Og så har vi selvfølgelig fundet et selvsået hylde træ.

Det er nu også sat ud for husnr. 25 og vi håber med tiden det giver en masse hyldeblomster/hyldebær.

Insekthoteller

Vi har stillet to hjemmelavede insekthoteller op i vores 2 vinter habitater, ud for husnr. 16 og 25. De er lavet af det døde ahorntræ der blev fjernet ud for husnr. 13. De blev stillet op så sent i efteråret, at der endnu ikke er flyttet insekter ind.

Med tiden håber vi på, at vi får overskud til at lave nogle børneprojekter i forbindelse med en arbejdslørdag, hvor vi sammen med Kroengens børn laver insekthoteller og fuglekasser, så også de får mere og mere tilknytning til Kroengens naturprojekt.

Hvad lærte vi

Vi lærte hvilke materialer man kan bruge, hvad der tiltrækker de forskellige insekter, hvor dybe de forskellige huller skal være for de forskellige arter af vilde bier yngler. Og hvor dybe hullerne i et stykke træ skal være for bierne, bliver hunner eller hanner. Vidste I at hvis hullet kun er 15 cm, kommer der kun han-bier. Er hullet der i mod mere end 15 cm, så bliver det til hun-bier 😊

Vi sanker frø og tanker om næringsfattig- og næringsrig jord.

Over alt hvor vi går, sanker vi frø og forsøger at sprede dem i vores eget habitat. Vi noterer os *hvor og iblandt hvilke planter/miljø* de står, vi slår planterne op og lærer om dem.

I år har vi investeret i bøger og ved efterhånden hvor vi skal slå tingene op for, at finde ud af om planterne skal stå i kalkrig-, næringsfattig eller næringsrig jord.

Ligesom vi ønsker en bred flora i næringsfattige blomster/planter i den kommende blomstereng, så ønsker vi en lige så bred vifte af hjemmehørende planter/blomster i Vildnisset, hvor jorden er næringsrige.

Sammen med Birte fra Kroengen, havde jeg en kort men rigtig dejlig tur til Sverige. Vi overnattede i en AirBnB lang ude på landet, dybt inde i skoven i det sydlige Sverige.

Vi kørte længe i skoven og vi gik tur der hvor vi boede.

En ting jeg lagde mærke til var, at ikke overraskende var mange af de hjemmehørende svenske planter de samme som i Danmark. Der var bare mange flere af dem og de stod ofte i store grupper der viste, at de langsomt og uforstyrret bare havde fået lov til at brede sig.

Hvad lærte vi

Der er mange hjemmehørende danske planter der trives godt i næringsrig jord og disse er lige så vigtige både at bevare og bevare biodiversiteten omkring disse planter. Men vi mangler rigtigt meget næringsfattigt jord. Der er simpelthen opstået en unaturlig og u hensigtsmæssig ubalance.

Og så lærte vi at meget lidt indblanding i den vilde natur, giver bare det bedste resultat.

Bøger, artikler, hjemmesider, TV- udsendelser, podcasts

Bøger, artikler, hjemmesider, TV- udsendelser, podcasts om emnet rewilding, oprindelig natur, flora og fauna, relevante projektet, biologi osv., er noget af det vi årligt læser, lytter og ser, for at blive klogere og kunne gøre vores naturprojekt bedre endnu.

Mikkel og jeg gør det fordi vi blev givet opgaven af Kroengen, og er blevet fuldstændigt grebet af det.

Vi nyder det, nyder at gøre det sammen og nyder at gøre det sammen med andre.

Hvad lærte vi

Et godt råd til andre:

Kast jer endelig ud i sådanne projekter, hvis I virkelig brænder for det og I er nogle stykker om det.

Det er SÅ spændende, meningsfuldt og givtigt, og I vil opdage hvor mange spændende projekter der er i Danmark, og for den sags skyld i andre lande, og hvor mange spændende mennesker man kan lære en hel masse af.

Det er en oplevelse for livet i mere end en forstand ;)

Men vær opmærksom på at det er meget, meget omfattende og tidskrævende.

Og det tager lang tid.

Forberedelse til de kommende ansøgninger, samt vedtægtsændring. Afslag fra Nordea Fonden

Den 8. december 2021 fik vi også 50.000,- kr.af Friluftsrådet til etablering af vores Blomstereng.

Men da det samlede budget for Blomsterengen er på 160.938,- kr., søgte vi i februar 2022 yderligere 110.938, - kr.

Vi fik desværre afslag med begrundelsen, at der mangler et vigtigt punkt i Kroengens vedtægter.

I vedtægt skal der stå at Kroengen står som lejer af kommunens grund og ansvarshavende for projektet, men ikke tjener penge på projektet.

Jeg har brugt en del tid og korrespondance med Nordea Fonden og er nu klar til at fremlægge en meget simpel tilføjelse til vores vedtægter, på Generalforsamlingen 2023.

Herefter kan vi søge Nordea Fonden igen.

Samtidig blev vi opmærksomme på, at vi kan søge Nationalpark Kongernes Nordsjælland om 100.000, - kr.

Vi samlede materiale så vi er klar til at søge først i det nye år, 2023.

Det var Årsberetningen 2022 😊

Vi glæder os meget til at komme i gang med det nye år og håber 2023 bliver året hvor vi får de sidste midler hjem til Blomsterengen og hvor den bliver lavet færdig.

Tak for i år!
Mikkel og Decherie